

שיעור מספר 13 - המשך מגדר וכוח

הטיפול לאחריות (Responsibility Training)

לפי ליפס, רוב המחקר שנעשה על כוח מבוסס על אוכלוסיית גברים או בעיקר גברים. היא מנסה להראות שהצורך לכוח יכול להיות מקושר לנושאים שונים אצל גברים ונשים.

למה זה צריך להיות שונה:

ליפס מציעה מודל שמתבסס על המושג "הכשרה לאחריות" (responsibility training) שנמצא בבסיס ההסבר. המודל מציע שהביטוי של צורך לכוח תלוי (לפחות בחלקו) בחברות של האדם והחברות שלהם לכיוון ה"טיפול לאחריות" טיפוח לאחריות – מדגיש את האינטראקציה בילדות שמעצבת את תפיסת האחריות.

למה האופן שבו זה נעשה בין בנים לבנות הוא שונה:

- בהעדר הסבר אחר – ההנחה מראש היא שאותם גירויים יעירו את הצורך הזה אצל גברים ונשים. לפי ליפס זה נכון לגבי כוח המנהיגות¹ leadership power (בשונה מ² profligate impulsive power). שתייה, תוקפנות וניצול מיני הן תופעות במתאם עם צורך לכוח אצל גברים, אבל אין להם מתאם עם צורך גבוה לכוח אצל נשים. יתרה מכך – היחסים בין גברים לנשים הוא תחום שלא נמצא באותם קורלציות בין גברים לנשים. לדוגמה:
1. גברים (לא נשים) גבוהים בצורך לכוח יש להם בעייתיות עם התייחסות שלילית לנשים.
 2. גברים עם צורך גבוה לכוח הם בעלי יותר שותפות מיניות
 3. גברים עם צורך גבוה לכוח צורכים יותר פורנוגרפיה

חלוקה לפי סוגי שליטה

- מחקר אחר שהיא מביאה אומר שיש שתי קטגוריות מובחנות של התנהגויות בילדים (בין תרבויות) שמאוד דומים לשני סוגי הכוח הנ"ל:
1. שליטה אגואיסטית (egoistic dominance) – מקושר ל¹ profligate impulsive power. התנהגות אנטי-חברתית.
 2. טיפוח לאחריות (Responsible Nurturance) – מקושר לכוח מנהיגות. התנהגות של נתינה, עזרה ומתן תמיכה, מגע פיסי, ככלל מדובר בהתנהגות פרו-חברתית.

ליפס טוענת שיש קשר בין סוגי הכוח לבין ביטויים של ההתנהגות האלה בילדות. אלו שתהליך החברות שלהם מדגיש את האחריות לאנשים אחרים (להתחשב ברגשותיהם וכו') אלו הילדים שגדלים בסופו של דבר לכיוון הכוח המנהיגותי. לעומת זאת אלו שגדלו בסביבה המעודדת התנהגות אנטי חברתית יתפתחו לכיוון של כוח שלילי Profligate impulsive power. לכן – מכיוון שבתהליך החברות לאורך השנים החברה מעודדת טיפוח לאחריות אצל ילדות ואצל בנים הנושא אינו מודגש. ולפיכך הסיכוי שבנות יתפתחו לכיוון של כוח שלילי הוא קטן יותר.

אם כן עולה הטענה, אם החינוך היה הפוך, היתה אמורה להתהפך גם צורת השימוש בכוח (עפ"י נורמן)

כוח המנהיגות

ההבדל בין מנהל למנהיג לפי גישה זו טמון ביכולת לשכנע את המושפעים שהמטרות שלו הן המטרות שלהם. בארגון, מטרות הארגון ברורות, אין צורך לשכנע שהמטרות של המנהל הן המטרות של העובדים. עם זאת – למנהל יכולות להיות מטרות משלו, לא קשורות למטרות הארגון, במקרה כזה – אם הנושא יחשף, העובדים (גם באופן סמוי כנראה) ידאגו לפעול באופן שלא משיג את המטרות של המנהל.

מקללנד מבדיל בין שני סוגי כוח:

S – socialized power – מתאים לאקלים ארגוני פתוח ודמוקרטי.

¹ כוח המכוון להנהגה

² כוח מסוג אחר. "כוח פרוע" שכרוכות בו התנהגויות הרסניות

P – personal power – מאפיינים: אוהבים ספורט תחרותי, אחד על אחד, נוהגים לצעוק באוטו על הנהגים האחרים (Road Rage). פילוסופיה של לנצח על חשבון השני (win win). נשים לב שלמעשה מדובר בהתנהגות שעולות בקנה אחד עם מה שליפס מכנה כוח שלילי. מנהיגים מסוג זה הם מנהיגים אוטוקרטיים ומתאימים לארגונים סגורים.

נקודה מעניינת היא שבדמוקרטיות, רוב רובם של הפוליטיקאים הם מסוג S.

למה והאם מנהיגות מסוג S מביאה יותר תוצאות:

נפתח בהתייחסות למושג הכריזמה, זהו סוג של הילה המשפיעה על האופן בו אדם מסויים מתקבל על הסובבים. ישנם מנהיגים כריזמטיים משני הסוגים. לנין והיטלר, ללא וויכוח מנהיגים מאוד כריזמטיים אבל מאוד אוטוקרטיים (סוג P) מאידך ג'ון פ' קנדי וקלינטון שניהם גם מאוד כריזמטיים אבל מנהיגים מסוג S.

מה ההבדל (לפי דייוויד וינטר), מה קורה למושפע במקרה זה, מסתבר שגם אם המנהיג הוא כריזמטי המושפע תמיד ירגיש שהמנהיג מעליו אבל לא מרגיש מועצם (בלי קשר לסוג המנהיגות). מנהיגים מסוג S אינם פוחדים לסגור את הפער הזה ולגרום לכפופים לו להיות מנהיגים בעצמם. כתוצאה מכך הם יוצרים יותר מוטיבציה.

מסקנה

כדי להיות מנהיג מוצלח רצוי שתהיה רמה מעל הממוצע של צורך בכוח אבל גם רמה סבירה של איפוק (Inhibition), למעשה נדרש סוג של צניעות